

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2014 m. rugsėjo 10 d.

dėl 2 ir 3-monochlorpropano-1,2-diolio (2 ir 3-MCPD), 2- ir 3-MCPD riebalų rūgščių esterių ir glicidilo riebalų rūgščių esterių maiste stebėsenos

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/661/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) 3-monochlorpropano-1,2-diolis (3-MCPD) yra perdirbant maistą susidarantis teršalas, priskiriamas prie žmonėms galimai kancerogeniškų teršalų, kuriems nustatyta 2 µg/kg kūno masės leidžiamoji paros dozė (LPD) ⁽¹⁾. Didžiausia leidžiamoji 20 µg/kg koncentracija hidrolizuotame augaliniame baltyme (HVP) ir sojų padaže buvo nustatyta Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1881/2006 ⁽²⁾ skystiems produktams, kuriuose sausosios medžiagos sudaro 40 %, o tai atitinka 50 µg/kg sausųjų medžiagų didžiausią leidžiamąją koncentraciją;
- (2) 2- ir 3-monochlorpropano-1,2-diolio (MCPD) esteriai ir glicidilo esteriai yra svarbūs perdirbtų valgomųjų aliejų, naudojamų kaip maisto produktai arba maisto sudedamosios dalys, teršalai. Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) Teršalų maisto grandinėje reikalų mokslinė grupė (CONTAM) sutiko su 100 % 3-MCPD patekimo iš jo esterių į žmogaus organizmą ⁽³⁾ įverčiu;
- (3) glicidilo riebalų rūgščių esteriai (GE) yra teršalai, susidarantys rafinuojant valgomąjį aliejų dezodoravimo etapu. Glicidilo riebalų rūgščių esterių toksikologinė reikšmė dar nėra visiškai išaiškinta. Pats glicidolis priskiriamas prie žmonėms tikriausiai kancerogeniškų teršalų. Remiantis naujausiais moksliniais tyrimais, (beveik) visas glicidolis iš riebalų rūgščių esterių patenka į žmogaus virškinamąjį traktą;
- (4) 2013 m. rugsėjo 20 d. EFSA paskelbė mokslinę ataskaitą apie 3-monochlorpropano-1,2-diolio (3-MCPD) maiste Europoje 2009–2011 m. analizę ir preliminarinius poveikio vertinimo rezultatus ⁽⁴⁾;
- (5) reikia daugiau duomenų apie MCPD riebalų rūgščių esterių ir glicidilo riebalų rūgščių esterių buvimą, kad poveikio vertinimas būtų tikslesnis;
- (6) todėl yra tikslinga rekomenduoti atlikti MCPD, MCPD esterių ir glicidilo esterių stebėseną augaliniuose aliejuose ir riebaluose, iš jų pagamintuose maisto produktuose ir maisto produktuose, kurių sudėtyje yra augalinių aliejų ir riebalų,

⁽¹⁾ Maisto produktų mokslinio komiteto nuomonė dėl 3-monochlorpropano-1,2-diolio (3-MCPD), kuria atnaujinama jo 1994 m. nuomonė (priimta 2001 m. gegužės 30 d.), http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out91_en.pdf.

⁽²⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1881/2006, nustatantis didžiausias leistinas tam tikrų teršalų maisto produktuose koncentracijas (OL L 364, 2006 12 20, p. 5).

⁽³⁾ Europos Komisijos prašymu Teršalų maisto grandinėje reikalų mokslinės grupės (CONTAM) pateiktas pranešimas dėl 3-MCPD esterių, <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/1048.pdf>.

⁽⁴⁾ Europos maisto saugos tarnyba, 2013 m. 3-monochlorpropano-1,2-diolio (3-MCPD) maiste Europoje 2009–2011 m. analizę ir preliminarūs poveikio vertinimo rezultatai (angl. 2013 *Analysis of occurrence of 3-monochloropropane-1,2-diol (3-MCPD) in food in Europe in the years 2009–2011 and preliminary exposure assessment*). EFSA leidinys 2013 m.; 11(9):3381, 45 p., doi:10.2903/j.efsa.2013.3381. Galima rasti internete adresu www.efsa.europa.eu/efsajournal.

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Valstybės narės turėtų, aktyviai įtraukdamos pašarų ir maisto tvarkymo subjektus, atlikti 2 ir 3-MCPD, 2 ir 3-MCPD riebalų rūgščių esterių ir glicidilo riebalų rūgščių esterių maiste stebėseną, ypač:
 - a) augaliniuose aliejuose ir riebaluose ir jų gaminiuose, kaip antai margarine ir panašiuose gaminiuose;
 - b) specialios mitybinės paskirties maisto produktuose, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/39/EB⁽¹⁾, kūdikiams ir mažiems vaikams skirtuose maisto produktuose, įskaitant pradinio maitinimo kūdikių mišinius ir tolesnio maitinimo mišinius, kaip apibrėžta Komisijos direktyvoje 2006/141/EB⁽²⁾ ir kūdikiams skirtuose specialiosios medicininės paskirties dietiniuose maisto produktuose, kaip apibrėžta Komisijos direktyvoje 1999/21/EB⁽³⁾;
 - c) smulkiuose konditerijos kepinuose, duonoje ir bandelėse;
 - d) (rūkytos) mėsos produktų konservuose ir (rūkytos) žuvies produktų konservuose;
 - e) bulvių ar grūdų užkandžiuose, kituose keptų bulvių produktuose;
 - f) maisto produktuose, kurių sudėtyje yra augalinio aliejaus, ir maisto produktuose, paruoštuose (pagamintuose) su augaliniais aliejais.

Pripažįstama, kad 2 ir 3-MCPD, 2 ir 3-MCPD riebalų rūgščių esterių ir glicidilo riebalų rūgščių esterių analizė b–f punktuose minėtuose maisto produktuose yra labai sudėtinga ir šiuo metu dar nėra tarplaboratoriniu lyginamuoju tyrimu patvirtintų analizės metodų. Todėl, siekiant užtikrinti surinktų duomenų patikimumą, atliekant maisto produktų analizę ypatingą dėmesį būtina skirti b–f punktuose nurodytiems maisto produktams.

Todėl valstybės narės, kurios ketina atlikti 2 ir 3-MCPD, 2 ir 3-MCPD riebalų rūgščių esterių ir glicidilo riebalų rūgščių esterių analizę b–f punktuose minėtuose maisto produktuose, gali paprašyti, jei tikslinga ir būtina, Komisijos Jungtinio tyrimų centro, Etaloninių medžiagų ir matavimų instituto (IRMM), Maisto biotechnologijų standartų skyriaus techninės pagalbos.

2. Siekiant užtikrinti, kad iš partijų imami mėginiai būtų reprezentatyvūs, valstybės narės turėtų laikytis Komisijos reglamento (EB) Nr. 333/2007⁽⁴⁾ priedo B dalyje nustatytų mėginių ėmimo procedūrų.
3. Siekiant nustatyti, ar yra su esteriu surišto MCPD ir glicidolio, rekomenduojama taikyti Amerikos naftos chemikų draugijos standartinius metodus. Tie metodai yra dujų chromatografijos ir masės spektrometrijos metodai (GC-MS), kurie buvo patvirtinti atlikus tarplaboratorinį lyginamąjį augalinių aliejų ir riebalų tyrimą ir kuriuos galima rasti www.aocs.org.

Nepageidaujamos medžiagos aptikimo riba neturėtų būti didesnė kaip 100 µg/kg atliekant MCPD ir glicidolio, surišto su riebalų rūgščių esteriais, analizę valgomuosiuose aliejuose ir riebaluose. Pageidautina, kad kitiems maisto produktams, kurių sudėtyje yra daugiau kaip 10 % riebalų, nepageidaujamos medžiagos aptikimo riba turėtų būti ne didesnė, jei ji siejama su riebalų kiekiu maiste, t. y. atliekant MCPD ir glicidolio riebalų rūgščių esterių analizę maiste, kuriame yra 20 % riebalų, nepageidaujamos medžiagos aptikimo riba neturėtų būti didesnė nei 20 µg/kg pagal bendrą masę. Maisto produktams, kurių sudėtyje yra mažiau kaip 10 % riebalų, nepageidaujamos medžiagos aptikimo riba turėtų būti ne didesnė kaip 10 µg/kg pagal bendrą masę.

4. Laboratorijos turėtų taikyti kokybiškas kontrolės procedūras, kad analizės metu būtų išvengta glicidilo esterių transformacijos į MCPD esterius ir atvirkščiai. Be to, būtina vienareikšmiškai nurodyti matuojamąjį dydį ir atskirai pranešti apie 2- ir 3-MCPD buvimą tiriamoje 2- ir 3-MCPD riebalų rūgščių esterių matricioje, kadangi abu jie vertinami kaip 3-MCPD. Atskirai turėtų būti pranešama apie šiuos matuojamuosius dydžius:
 - 2-MCPD
 - 3-MCPD
 - 2-MCPD esterius
 - 3-MCPD esterius
 - glicidilo esterius.

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/39/EB dėl specialios mitybinės paskirties maisto produktų (OL L 124, 2009 5 20, p. 21).

⁽²⁾ 2006 m. gruodžio 22 d. Komisijos direktyva 2006/141/EB dėl pradinių mišinių kūdikiams ir tolesnio maitinimo mišinių, iš dalies keičianti Direktyvą 1999/21/EB (OL L 401, 2006 12 30, p. 1).

⁽³⁾ 1999 m. kovo 25 d. Komisijos direktyva 1999/21/EB dėl specialiosios medicininės paskirties dietinių maisto produktų (OL L 91, 1999 4 7, p. 29).

⁽⁴⁾ 2007 m. kovo 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 333/2007, nustatantis mėginių ėmimo ir analizės metodus vykdant oficialią švino, kadmio, gyvsidabrio, neorganinio alavo, 3-MCPD ir benzo(a)pireno koncentracijos maisto produktuose kontrolę (OL L 88, 2007 3 29, p. 29).

Šiuo metu nėra laisvo glicidolio buvimo (1) punkte nurodytuose maisto produktuose įrodymų. Vis dėlto, jei laisvas glicidolis būtų tiriamas, apie tai turėtų būti pranešta atskirai.

5. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad analizių rezultatai būtų reguliariai (kas šešis mėnesius) siunčiami EFSA šios organizacijos duomenų pateikimo formatu, laikantis EFSA maisto ir pašarų standartinio mėginių aprašo (SMA) gairių ⁽¹⁾ ir papildomų EFSA konkrečių ataskaitų teikimo reikalavimų.

Siekiant užtikrinti, kad būtų pateikiama kuo daugiau naudingos turimos stebėsenos informacijos, bus parengtas supaprastintas, mažiau privalomų laukų turintis formatas.

6. Siekiant užtikrinti vienodą šios rekomendacijos taikymą ir tyrimų rezultatų palyginamumą bus parengtos gairės.

Priimta Briuselyje 2014 m. rugsėjo 10 d.

Komisijos vardu

Tonio BORG

Komisijos narys

⁽¹⁾ <http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm>.